

Loen aeglaselt ja pole ikka veel lõpetanud imeliku raamatu – Harry Sheini „ERUUV. Tule, lobiseme juutidest!“ (Menu kirjastus, 2013) lugemist. Aeglaselt selle pärast, et raamatu keel on küllaltki raske (vähemalt minu jaoks, kes pole eesti keelt kunagi õppinud), selle pärast, et raamat koosneb paljudest killukestest mis oleksid nagu täitsa erinevatel teemadel, aga on ikka omavahel seotud, no ja siis lihtsalt selle pärast, et see on targa inimese poolt kirjutatud raamat ja sellise raamatu lugemine peabki aega võtma.

Raske on leida EJA lehekülje jaoks sobivat pikemat katkendit sellest haruldasest raamatust. Koos Daron Haitoviga valisime välja ainult viimase lehekülje „Millest on see raamat“. Olen kindel, et pärast selle lugemist tekib isu lugeda raamatut tervikuna. Olgu see katkend mälestuseks Harry Sheinist – targast ja imelisest inimesest.

Mark Rõbak

Millest on see raamat

Es iz schwer zu zain a yidl Raske on olla juut. Eriti ilmalik juut ja eriti Eestis või mujalgi, kus juutluse järjepidevusse on tekkinud paari põlvkonna laiune lõhe.

Oma elu esimese poole kogemusest tean ma, et eesti juut võib ennast vahel tunda inimesena, keda on karistatud, ainult et ta ei tea, mille eest. Just sellest tahangi ma talle jutustada. Ma tean ka, nüüd juba oma elu teise poole kogemusest, et, kuigi juudiksolemine võib olla koormav nagu iga paratamatus, on see äärmiselt-äärmiselt põnev.

See raamat ei ole juutluse õpik, kuigi ma kirjeldan oma kujuteldavale vestluspartnerile, pigem kõne- kui kirjakeeles, juudi maailma nii objektiivselt, kui ma vähegi suudan, aga samas ka täiesti subjektiivselt omaenda juudiksolemise ilu ja valu, oma olematut dialoogi Jumalaga.

See ei ole ka Iisraeli reisijuht, kuigi ma võtan ta endaga koos nii mitmessegi selle maa käidavasse kohta, aga ka paikadesse, mis eksisteerivad ainult kujutluses. Aga samal määral viin ma teda tagasi minu lapsepõlve Eestisse.

See ei ole kokaraamat, kuigi me teeme tihtipeale koos süüa.

See ei ole arhitektuuriraamat, kuigi ma näen selles maailma, ka juudi maailma, üksjagu oma elukutse kõverpeeglis.

See pole ka klerikaalse luule antoloogia, sest palved ja hümnid, mida ma olen selles tõlkinud, on vaid maitse suhu saamiseks.

Keeleõpikuks olemiseks on see raamat liiga pinnapealne, aga tegeleb see-eest korraga päris mitme keelega, mida juudid on kasutanud.

Selle raamatu sündmustel ei ole kronoloogilist ega ka muidu loogilist järjekorda, kuigi see lõpeb, nagu elu isegi, surmaga.

Pigem on see raamat sellest, et miski, aga tõesti miski ei ole juudi maailmas ühetähenduslik ja ainuõige, aga et kõige tähtsam on omada kaaslast, parem juba palju kaaslast, kellega koos annaks seda mõtet üha uuesti vaagida. Ja kellega koosolemine annaks elule mõtte ja turvalisuse.

See on raamat sellest, et kõik siin maailmas on seotud ja omavahel läbi kasvanud nagu üks äärmiselt mittekosher seakints, hoidku meid Jumal isegi teadmast, et selline asi olemas on, aga et just see teebki maailma nii imeliseks.

Kui kasvõi ükski juut tunneb ennast peale selle raamatu lugemist veidi rohkem ja uhkemalt juudina, kui kasvõi üks mittejuut vaatab juutidele pisut vähema hulga eelarvamustega, ei ole ma lausa tühjusesse rääkinud.

Harry Shein